

Anni Blomqvist

HAVET FINNS INTE MER

Söderströms

HAVET FINNS INTE MER

ANNI BLOMQVIST

Havet finns inte mer

SÖDERSTRÖM & C:O
FÖRLAGS AB

faksimile ntamo 2012

ISBN 978-952-215-336-4

Tryck:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Tyskland

www.ntamo.net

Andra upplagan

© Anni Blomqvist 1989

GUMMERUS PRINTING

JYVÄSKYLÄ 1989

Till Bengts minne

Havet finns inte mer

Från tidiga barndomen har jag lyssnat till oräkneliga berättelser om havet, om stormar, om olyckor och sorger. Under åren som förflutit har jag med längre eller kortare mellanrum, i bygemenskapen och i min omgivning, upplevt drunksnöddöden som en allas sorg och angelägenhet, fyllt av medkänsla och deltagande men inte förstått den djupa smärtan innan den blev min egen.

När min make Valter och min son Tommy omkommit i havet den 18 mars 1961, tänkte jag ofta i stunder av stor sorg och saknad på några ord i Uppenbarelseboken: "Havet finns inte mer." Vissheten om att de båda i sitt arbete med fiskebragderna ute på havet inte längre behövde kämpa i storm och oväder blev mig till tröst. För dem fanns havet inte mer.

Livet har inte fått stanna upp för dem som blivit kvar i sorgen och saknaden, efter alla de katastrofer som krävt sina offer. Ingen har kunnat tillåta sig att förbli i känslan av rädsla och hjälplöshet. Det har gällt att gå framåt i stormens spår, att i fortsättningen bära livet vidare, som en förpliktelse mot dem som havet tagit och behållit i sin famn.

Havet har i alla tider varit skärgårdsbornas åker. Vikar och fjärdar runt holmar och skär har inte ansetts höra till havet utan kallats sjön rätt och slätt, och den har inte känts så farlig eller skrämmande, inte ens fast mången omkommit i hemmavattnen utan att ha blivit funnen och förd till gravens vila.

När havet kom på tal, betydde det Norrhavet, eller sköthavet. Det hördes och kändes annorlunda, ingav en känsla av respekt och rädsla också om det inte krävde flera offer än hemfjärdarna. Hur det än har uppfattats har det varit ur havet "brödet skulle tas", som man sade förr då det talades om näringarna och om fisket som den främsta födkroken.

Havet har alltid varit och är också i dag en tungarbetad åker som ger osäkra skördar. Tillvaron i skärgården har inte påverkats av den kvinnokamp för frigörelse som är utmärkande för våra dagar. Fisket har krävt familjens helhjärtade insats, även om det i allmänhet varit männen som vistats mest på sjön och i tider av storm och oväder orsakat de hemmavarande mycken ängslan och oro, som föranlett knäppta händer och ordlösa böner i en ständig förhoppning om att Gud som råar över liv och död skulle vara barmhärtig.

Havet är stort och mäktigt, från vilken sida det än visar sig, i lugn eller uppror. Jag har upplevt

det som en stark predikan att stå på stranden medan stormen vräker hemfjärdens vatten med dån och fradga över klipporna, och jag har känt mig mycket liten.

Då jag i storm och oväder varit med och hjälpt till att bärga nät och skötar ur det väldiga element havet är då det är i uppror, har jag inte haft tid att känna mig rädd, eller att reflektera över min litenhet och Guds storhet. Då har det gällt att ge varje uns av sina krafter för att bragderna skulle kunna bärgas. Sådana gånger har jag inte känt rädsla, utan i stället en stor befrielse och tacksamhet som genomströmmat hela min varelse då båten nått hemstranden. Den här känslan har jag inte varit ensam om, jag tror att alla som kommit i hamn efter svåra stormar och oväder upplevt den.

Historien berättar om människors behov av att tacka Gud för sin räddning genom offergåvor, och votivskeppen i våra kyrkor talar sitt tydliga och gripande språk om sjöfarares tacksamhet över en lycklig hemkomst.

Att offra till kyrkan har varit att ge, inte bara med handen utan med hela hjärtat. Då en sjöman satt och arbetade med ett skepp, som skulle hängas upp i kyrktaket, var det utan tvekan ett helhjärtat offer och ett uppfyllande av löftet han gav sin Gud i nödens stund.

Men alla nödställda sjömän eller skärgårdsbor,

hänvisade till att vistas på havet och sjön och ofta utsatta för naturens hårdhet, kunde inte bygga votivskepp för att visa sin tacksamhet efter räddningen ur faran. Därför fanns i hamnar längs farlederna såkallade offerstockar där sjömännen lämnade sina gåvor, som kyrkan sedan förmedlade till de fattiga.

Den här sortens offer, eller detta sätt att tacka Gud för något som kändes angeläget, fortsatte man med genom att "ge till körkan" som det hette i min barndom, det var alltså brukligt ännu i början av detta sekel. Då man inte ville nämna anledningen till sin gåva åtföljdes den av orden "för en onämnd orsak".

Även om havet inte längre är någon arbetsplats för mig och ingen av mina karlar, som jag älskade, mera brottas med vind och vågor, känner jag ändå havets ständiga närvaro. Då vinden viner runt knutarna och river i träden utanför fönstret kan jag inte undgå att känna ängslan för alla som kämpar ute i stormen, ute på havet som är så mångas åker, så länge livet varar.

"När min make Valter och min son Tommy omkommit i havet den 18 mars 1961, tänkte jag ofta i stunder av stor sorg och saknad på några ord i Uppenbarelseboken: 'Havet finns inte mer.' Vissheten om att de båda i sitt arbete med fiskebragderna ute på havet inte längre behövde kämpa i storm och oväder blev mig till tröst. För dem fanns havet inte mer."

Tjugosex år senare drunknar Bengt, och därmed har Anni Blomqvist förlorat hela sin familj.

Havet finns inte mer är en minnesbok över en älskad son som kom att överta arbete och ansvar vid femton års ålder. Timme för timme skriver Anni Blomqvist sig igenom sin vändas dag: väntan, aningarna som övergår i visshet, beskedet från sjöbevakningen.

"Saknadens brunn är djup och fylld av otaliga minnen, som plötsligt kan flöda fram och få oss att känna som måste vi lyfta armarna för att skydda ansiktet, eller hjärtat, eller hela vårt jag för den smärta minnena för med sig."

Men minnet är också tröst, och det faller ett ljus över vägen. "Jag vill tro att samme Gud som gett mig sorgen också ger mig hjälp att bära den." Frågan är om Anni Blomqvist inte här skrivit sin mest gripande och storslagna bok.

faksimile ntamo 2012

9

789522 153364

>

www.ntamo.net